

december/januari/februari

nummer **51**

▪ **Verslagen Jan van Rijsewijk tenzij anders vermeld.**

redactie behoudt zich het recht voor ingezonden stukken zo nodig aan te passen

We hebben, zoals velen een - op z'n zachtst gezegd - beroerd verenigingsjaar achter de rug. Vanaf februari/maart 2020 trof het virus ook Noord-Brabant en bracht helaas veel leed. Maar de wereld draait door en Vogelwerkgroep Midden-Brabant dus ook.

De ruimte in het Heerkenshuis is vorig jaar weinig gebruikt. In het begin van 2020 zijn er nog enkele vergaderingen geweest en heeft de Vogelcursus gedeeltelijk plaats kunnen vinden. Er zijn drie van de zes lessen gegeven. Zowel de theorie als de praktijk. Vanwege de Lock down moest de cursus halverwege worden afgelast.

Vooruitgang is gemaakt met het inrichten van het terrein rondom het centrale gebouw. Het grootste gedeelte omvat een braakliggend terrein waar geiten grazen van oud-hollandse rassen. Er is een natuurlijke oeverwaluwand gemaakt waar in de zomer meteen door de zwaluwen gebruik van werd gemaakt. We telden 52 nestgangen. Ook is de natuurmuur zo goed als afgerond. Er twee steenuilkasten en een torenvalkenkast in het gebied geplaatst. De uitkijkpost boven op het transformatorhuisje is klaar en kan eventueel gebruikt worden voor een telpost voor de Vogeltrektelling in het najaar. Aan de vervolmaking van het voedselbos wordt nog gewerkt.

Activiteiten van werkgroepen zoals uilenwerkgroep, zwaluwwerkgroepen en landschapsbeheer hebben gewoon plaats kunnen vinden, dit alles in achtneming van de coronamaatregelen.

Het grootste gemis waren de excursies. Zo is b.v. 'het Rondje Zeeland' en de excursie naar de Biesbosch komen te vervallen. We hebben onze winteractiviteiten, zoals de Hilverwintertelling en Klapekstertelling, voldoende aan kunnen passen aan de maatregelen. Hopelijk kunnen we over enige tijd weer bij elkaar komen.

Voor nu: Roepende kieviten, zingende boomleeuweriken, overtrekkende kraanvogels en o.a de heggemus die z'n voorjaarsriedeltje laat horen. Kortom; het voorjaar is begonnen. Veel vogelplezier!

heerkenshuis

En weer is er iets afgerond op ons terrein bij het Heerkenshuis. Het transformatorhuisje op het voormalige fabrieksterrein is omgetoverd tot een uitkijkpunt voor wandelaars en voor straks een geschikte trektelpost voor de telling in het najaar. Een mooie kans om beginnende vogelaars een kans te bieden mee te doen met de vogeltrektelling en tevens kennis te laten maken met onze vereniging onder het genot van een kopje koffie in het clubhuis.

klapekstertelling

Klapeksters zijn vogels van ruige, vaak licht beboste open terreinen. Sinds 1999 zijn er geen broedgevallen meer in Nederland. Enkel nog overwinteraars uit noordelijker streken. Ze kunnen in Brabant aangetroffen worden op allerlei uitzichtpunten op heide, duinen en open moerasgebieden.

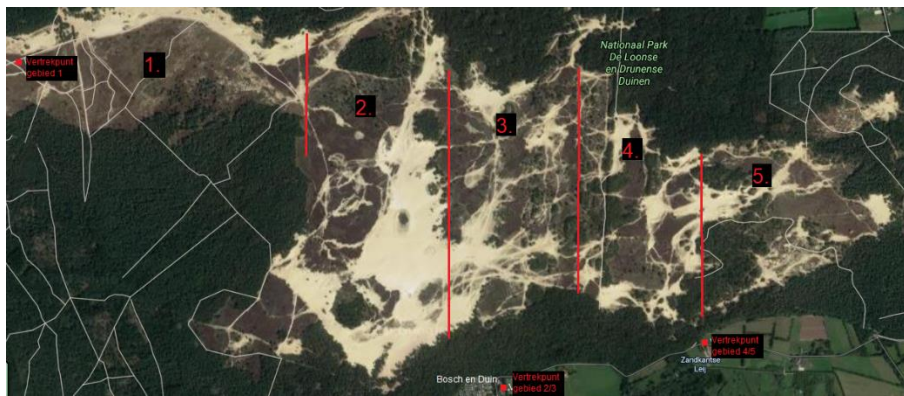
Zo ook overwinteren klapeksters in het stuifzandgebied van de Loonse en Drunense duinen. Als we willen weten hoeveel dat er precies zijn is een simultaantelling de beste methode. We tellen per winterseizoen twee zondagen. Door deze telling jaarlijks te houden krijgen we een beeld van de stand. Het gebied wordt daarvoor in vijf parten gedeeld. Zodra iemand een klapekster gespot heeft wordt dat gemeld via de WhatsApp.

Vanwege de Coronamaatregelen is het dit winterseizoen een stuk drukker met wandelaars en honden. Beperkten zich in vroegere jaren de recreanten tot even buiten de horecagelegenheden, vandaag de dag zie je door het hele gebied wandelaars, sporters en ruiters. Dit heeft zeker gevolgen voor de aanwezigheid van de klapekster. Niet voor niets worden dit jaar ook meer waarnemingen gemeld in aangrenzende gebieden. Resultaat:

Zondag 20 december Start 9.00u droog/zacht weer....1 klapekster.

Zondag 14 februari Start 8.00u Vorst/droog/sneeuwlaag 3 klapeksters.

Het telgebied in 5 parten verdeeld.

Op veel heideterreinen van Noord-Brabant komen een of meer klapeksters voor. In de winterperiode dulden ze geen soortgenoot in het territorium. Daarom zie je zelden meerdere vogels tegelijk.

De belangrijkste gebieden in Noord-Brabant waar de klapekster kan worden waargenomen : (Bron Waanneming.nl)

Loonse en Drunense Duinen / Strabrechtse Heide / Postelse Heide / Brabantse Biesbosch / Regte Heide / Huis ter Heide / De Sijsten / Maashorst / Strijbeeksche Heide / Bergeykse Stukken / Aarlesche Heide / De Pan / Oirschotse Heide / Grootte Heide / Oostelbeersche Heide / Ullingse Bergen / Klein-Zundertsche Heide / Gijzenrooi / Grootte Peel / Kleinen Hil / Kleine Dommel of Rul en oeverlanden / Kampina / Riels Laag / Cartierheide / Sonse Heide / Gastelsche Heide / De Brand / Boswachterij St. Antonis / Gemeentebossen Reusel / De Malpie / Buikheide / Galdersche Heide / Wellenseindse Heide / De Plateaux / Markiezaat / Landschotsche Heide / Stiphoutse Bossen / Rucphensche Bosschen / Reuselse Moeren / Eldersche Gronden / Neterselsche Heide

column

- Corine Goldschmidt

BIDDEN ZONDER MONDKAPJES

Op een vreemd warme wintermiddag in november rijd ik binnendoor van Haghorst naar huis. Bovenin een hoogspanningsmast zie ik een slechtvalk. Hij heeft aan de linker poot een nog niet afleesbare ring. Hij is om zich heen aan het kijken en vliegt na een paar minuten weg richting Moergestels Broek. Ik zet de achtervolging in en heb geluk, hij is daar neergestreken in een mast, aan de Reusel, maar niet voor lang. Hij vliegt de A58 over. Het is een tegenstrijdige ervaring, daar zijn in een zo mooi gebied met achter je het overweldigende geraas van de snelweg. Een confronterend gebied dat duidelijk maakt waar we staan, letterlijk en figuurlijk, een compensatie stukje voor uitbreiding van wegen en windmolens maar de snelwegen en noodzaak van windmolens zijn de metafoor voor vooruitgang.

Foto: Corine Goldschmidt
Torenavk met prooi.

Een stuk lager in de mast is nu een andere vogel te zien, vanaf de achterkant. Het duurt even voor ik door heb dat ik aankijk tegen biologische torenvalkdijen van een valk die zijn prooi bijna soldaat heeft gemaakt.

Even later hangt hij boven het gras op zoek naar een volgende prooi. Leggen ze in de winter ook voedselvoorraden aan en zo ja, waar bewaren ze die dan? Torenavken benutten plotseling beschikbare voedselvoorraden zoals lokale veldmuizenhaarden. Maar of ze dan direct veel achter mekaar eten of een voorraadjie aanleggen, dat vertelt het verhaal dat ik erover las niet. Dan zie ik vanuit mijn ooghoek op dezelfde hoogte iets, voor mij, onbekends. Het snelle, schitterende blauw in de eind middagzon doet mij eventjes de adem inhouden.

Ik voel me echt te gast op dit postzegeltje waarop de ganzen overvliegen, de slechtvalk even langs kwam, de grote zilverreigers zich in het weiland verderop aan het verzamelen zijn voor de avond, een grijsbruine buizerd bijna wegvalt tussen het grijs van het gewas waar hij op een paaltje zit en waar ik op tien meter afstand sta van een biddende torenvalk naast een biddend ijsvogeltje terwijl eenden langs zwemmen en een vos zijn sporen achter heeft gelaten. De postzegel waar om het kartelrandje heen de auto's razen en windmolens draaien.

De discussie over bidden zonder mondkapje is een eigen metafoor, voor wat de mensheid over zich heeft afgeroepen met oprukkende economische belangen, we hebben nooit genoeg aan genoeg.

Op de laatste postzegels gaat bidden zonder mondkapjes prima, zoals hier voor mijn neus. Deze torenvalk en het ijsvogeltje zullen niet meer pakken dan ze nodig hebben, om te overleven en zelfs dat overleven maakt de mensheid ze zo moeilijk.

Bij Sovon vind ik een artikel van Willem van Maanen uit 2012; een analyse m.b.t. de reactie van ijsvogels op winterweer. De gevolgen van een koude winter (sterke afname van aantal) kunnen bij deze soort meer dan tien jaar later nog merkbaar zijn. De vraag rijst dan ook waarom dan niet tenminste een deel van de Nederlandse ijsvogels naar oorden trekt met kleinere kansen op strenge vorst?

'Wellicht omdat er een bonus staat op het jaarrond bezet houden van het territorium. Dit kan te maken hebben met de schaarste aan kwalitatief hoogwaardige habitat voor deze soort in Nederland. Omdat we in ons land een alleszins redelijke kans op een zachte winter hebben, nemen veel Ijsvogels de gok', aldus van Maanen.

Nu, negen jaar later, blijken de ijsvogels wel te varen bij de zachte winters van de afgelopen jaren. Albert de Jong van Sovon zegt dat ze een aantal goede broedjaren achter de rug hebben, dankzij de zachte winters. Maar ook vanwege verbeterde kwaliteit van slootwater waardoor de ijsvogels meer visjes kunnen vangen.

Dat is goed nieuws want het betekent toename van kwalitatief hoogwaardige habitats. Dat verhoogt de kans dat de exemplaren die in de winter hier blijven, een goede gok nemen.

Ijsvogels eten behalve vis ook rivierkreeften. Wat bij mij de vraag oproept of de explosie van de Amerikaanse rivierkreeft in de sloten misschien in de vorm van ruim voedselaanbod, ook een bijdrage levert aan de hoogste Ijsvogelstand in ons land sinds jaren. De Amerikaanse rivierkreeft is best groot. Slaan ze die eerst kapot zoals een merel doet met een slakkenhuis of eten ze de jonge rivierkreeftjes?

Als ik op pad ben, rijzen er altijd vragen en ik ga eenmaal weer thuis op zoek naar antwoorden.

En troost ik mij met de gedachte dat ondertussen, terwijl wij van de ene verlengde lockdown in de andere belanden, de vogels zegevierend door bidden, hangend boven het Moergestels Broek.

Terwijl ik de laatste zin van dit stukje dacht te typen, worden sneeuwduinen en strenge vorst aangekondigd voor de komende week.

Later zal blijken hoeveel ijsvogels een goede gok hadden genomen.

verslagenuitderegio

Zo nu en dan kom je verslagen tegen van andere vogelaars uit ons werkgebied. Sommigen ervan zijn de moeite waard om de samensteller een podium te bieden.

(Uit: Vogelsenzo)

'Meer kansen voor vogels in de Zwaluwenbunders en de Hazennest'.

In grootschalige agrarische gebieden is het aantal vogelsoorten beperkt. Vogelaars hebben er dan ook weinig te zoeken. Ad heeft zich toch laten verleiden vogelonderzoek te doen in het buitengebied ten noordoosten van Tilburg. Dit op verzoek van de Stichting Nieuwe Warande.

In 3 jaren, minstens een keer maand, heeft hij ontdekt dat er in de Nieuwe Warande meer te zien is als verwacht. "Kleine aanpassingen laten direct positieve resultaten zien"!

Ondanks de grootschaligheid en het intensieve gebruik van de gronden is het duidelijk dat het gebied perspectief heeft. Met verdergaande ingrepen kan het gebied aantrekkelijk gemaakt worden voor de lokale fauna en flora.

[Lees hier het verslag daarover in zijn Nieuwsbrief](#)

Ad Kolen

Eric Stols

(Uit: de Rooie Roeptoeter)

'Het Moergestels Broek: Van ooit een natuurparadijs naar nu een vogelhel'.

De wereld op zijn kop voor kalkoenkapitaal, wie vaart daar nu bij?

Ten zuiden van Oisterwijk en de Kampina Heide ligt het Moergestels Broek. Het inziggingsgebied van de beek de Rosep. Ooit wandelde begin vorige eeuw daar Jac. P. Thijssse van het ene orchideeën veld naar het andere. Immers, -beekoevers/vochtige weilandjes met kalkrijk kwelwater. Thijssse schreef daar vervolgens lyrisch over! Liep hij daar met Pieter van Tienhoven (de andere oprichter van Natuurmonumenten, die op de Kampina een landgoed had) langs de natuurlijk kronkelende oevers van de Rosep. Brabant was ooit de provincie met de meeste en mooiste laagland beken van Europa! De Rosep voedde toen ook vele van de grotere Oisterwijkse vennen. Van Tienhoven zou zijn gronden in de jaren twintig van de vorige eeuw in het geheim aan Natuurmonumenten overdragen. Nu nog steeds staat zijn grafmonument -een aantal grote zwerfkeien uit andere natuurgebieden waar hij ook graag kwam- (als aandenken na zijn crematie) op de Kampina.

Een Moergestelse voorzitter van de lokale Brabantse Boerenbond zou echter in 1930 de ontginning en verkaveling van het Moergestels Broek nadrukkelijk initiëren! Gevolgd door ruilverkavelingen, kunstmest en later intensieve veehouderij met te veel mest etc. Eigenlijk was de ruilverkaveling al in 1935 grotendeels klaar, maar zou nog tot in de jaren zestig voortgezet worden. Nu moet er dus in het Moergestels Broek ook nog een mestfabriek komen. Het zou een van de drie trauma's van Natuurmonumenten worden; naast het vogeleiland de Beer en de vernietiging van Hollands laatste Oerbos, -het Beekbergerwoud, - voor sigarenkistjes hout...

Maar verbijsterend is het om te vernemen dat Natuurmonumenten toen al in 1930 verkondigde; "dat door een te snelle waterafvoer verdroging en een verontreiniging door meststoffen het natuurgebied en de Kampina schade zouden oplopen". Natuurmonumenten werd door de provincie toen ook al niet serieus genomen. "De arcadische romantisch visie op het landschap waar voorheen nog aankopen in Oisterwijk en t.b.v. de Kampina werden gedaan bleek nu ingeruild voor de economisch utilitaristische visie(...)". Alleen al het taalgebruik is pre-technocratisch!

En zou Thijssse later zijn grote teleurstelling uitspreken over de teloorgang van de beekoevers van de Rosep, immers alles werd "genormaliseerd", - recht getrokken om de opeens overvloed van het water (immers geen sponswerking v.h. Broek meer) af te kunnen voeren. Het zou zo met vrijwel alle beken in Brabant gebeuren...

Enkele beken zijn dan het afgelopen decennium weer "gehermeanderd", soms omgekeerd overeenkomstig aan het oude "normaliserende" rechtstrek bestek van grootvader aannemer, - gevonden in een oude la. Vervolgens zijn er vrij recent de grotere "moderne" intensieve veehouderijbedrijven aan de Floraweg (what is in a name ;"flora -weg") kunnen komen. Dit omdat de toenmalige Oisterwijkse CDA wethouder Lambert v.d. Bosch verzuimd had een gat tussen twee bestemmingsplannen te willen dichten. Daar was de toenmalige gedeputeerde Rupp nog (gespeeld?) boos over.

*Je ziet nu dat
Natuurmonumenten
voorzichtig probeert
weilanden weer terug om te
vormen naar een meer
natuurlijke staat, met
aangrenzend dan wel deze
ontluisterende dissonante
kalkoenfabrieken
(goedkoopste vlees denkbaar).*

Maar stel je nu eens voor dat dat Moergestels Broek wel bewaard had kunnen worden. Dan was het gehele Moergestels Broek samen met de Oisterwijkse bossen en vennen en de Kampina Heide één geheel kunnen blijven. Het inzigingsgebied van de beek, met daarom heen orchideeënvelden, verderop op een schitterende meanderende manier de beek de bossen en vennen instromend,- en langs de Kampina heide voorbij het Belversven weer Oisterwijk verlatend.... Het lijkt mij dat dat een veel groter economisch toeristisch natuur paradijs had kunnen zijn! En zo'n gekke gedachte om de beek en het broek te willen bewaren is dat nu ook weer niet, immers verderop met de Beerze in landgoed De Baest is dat wel gelukt!

Nu is er in een van de kalkoenfabrieken aan de Floraweg in het Moergestels Broek vogelgriep uitgebroken. Alle 18.000 kalkoenen worden nu "as we write" met spoed geruimd. Het ruime gebied daaromheen in een "lockdown". Vele boeren hebben het nu daar moeilijk. Ik hoorde al enige boeren bezwaar maken tegen de eenden en ganzen op de vennen. Vogelgriep is niet gevaarlijk voor mensen, wel heel erg voor vogels... Maar wij zijn al voor corona opgehokt in lockdown... Ooit is corona wel begonnen als een zoönose (een ziekte die wel overslaat van dieren op mensen en vervolgens ook viraal tussen mensen onderling). Q koorts slaat alleen van geiten over op mensen, niet tussen mensen onderling. Maar ook Oisterwijkse recreanten kregen toen, - tien jaar geleden op het 'hoogte punt' van de epidemie-, schriftelijk een bericht om maar niet te ver te gaan fietsen. Immers, onder de Kampina boven Spoordonk al de grote geitenstallen.

Een heel landschap in 100 jaar opgeofferd/ geëxploiteerd voor "tijdelijk" economisch gewin? In 100 jaar van natuurparadijs naar vogelkalkoenkapitaalhel, wie vaart daarbij nu wel?

Ps. In 1935 zou Jac. P. Thijsse in een brief aan zijn vriend Van Tienhoven (nadat de verruïnering v.h. Moergestels Broek dus reeds had plaatsgevonden) schrijven: "Het Moergestels rapport heb ik doorgewerkt met diepen weemoed. Als we daar bijtijds hadden kunnen ingrijpen, dan zouden we het hele stroomgebied van de Rosep als natuurgebied hebben kunnen behandelen. Nu krijgt onze oeverflora zeker nog te lijden van het eutrophe afvalwater van de ontgonnen gronden. Voor de 40.000 gld die de ruilverkaveling heeft gekost zouden we het gebied dubbel en dwars hebben kunnen kopen."

De rest is geschiedenis. Laten we de geschiedenis omkeren! Daar vaart iedereen wel bij, zelfs de boeren!

hetjaarvandemerel

Het Jaar van de Merel wordt georganiseerd door Sovon in samenwerking met Vogelbescherming Nederland. Zij zullen het Jaar van de Merel in 2022 aangrijpen om extra aandacht te vragen voor vergroening van de stedelijke leefomgeving.

Het is de talrijkste en misschien wel de bekendste vogel van ons land: de merel. Toch zijn er zorgen. Merels nemen in recente jaren in aantal af. Hoe kan dat gebeuren met een soort die zich zo succesvol heeft aangepast aan de menselijke omgeving? In het Jaar van de Merel gaat men op zoek naar het antwoord op die vraag. De droogte van de afgelopen jaren, verminderde reproductie en besmettingen met het usutuvirus kunnen een rol hebben gespeeld, maar de precieze oorzaken zijn onbekend.

Het Jaar van de Merel is pas in 2022. Maar ook 2021 staat in het teken van deze soort. Het komende jaar wordt gebruikt om vooronderzoek te doen en om binnen bestaande telprojecten extra op de merel te letten. De focus ligt vooral op nestonderzoek. Met het vooronderzoek wil men onderzoeksvragen formuleren die in 2022 met hulp van een grote groep van vogelaars beantwoord kan worden. Door een breed publiek te informeren over het

belang van onderzoek naar algemene soorten gaan hopelijk meer mensen zich inzetten voor goede leefomstandigheden voor vogelsoorten dicht bij huis.

foto'sgemaaktdoorleden

Enkele leden houden er een tweede hobby op na. Fotografie! Vogels zijn fotogenieke en boeiende onderwerpen. Het is daarom niet vreemd als je de focus wilt verleggen van vogels kijken - naar vogels fotograferen. Je krijgt nu de kans om je mooiste foto te laten zien in de Peregrijn.

Wil je ook meedoen?

Foto: Francis van Lipzig

- ✓ Elke fotograaf stuurt zijn/haar mooiste foto op van de **afgelopen drie maanden**.
- ✓ Bij meerdere ingezonden foto's maakt redactie een keuze.
- ✓ Een korte beschrijving/toelichting is een pré.
- ✓ Foto's moeten gemaakt zijn binnen Nederland.
- ✓ Foto's moet gerelateerd zijn aan vogels.
- ✓ Liefst versturen in JPEG via mail of WhatsApp naar redactie.

Foto: Aad van Gelswijk (Keus van redactie)

Toelichting: "Wandelend op de Kampina in de sneeuw. In de struiken en laag bij de grond zit een goudhaan. Deze zit regulier hoog in de bomen".

Foto: Albert Berens

Toelichting: "Ik spot regelmatig de ransuilen in de Loonse en Drunense duinen. Ondanks de enorme toeloop van nieuwsgierigen zitten ze al jaren nagenoeg op de zelfde plaats. Soms worden er wel twintig geteld".

Foto: Jan Paymans (Keus van redactie) Vr. kuifeend en vr. nonnetje

Foto: Corine Goldschmidt

Foto: Gerard van der Kaa (Keus van redactie)

Gerard: "Ik heb tijdens de winterweek wat foto's gemaakt in mijn tuin, op mijn voederplaats. Het zijn zeker niet de beste foto's, ik heb ze achter het glas moeten maken zonder iets van telelens. Maar het geeft wel een goed overzicht van wat je allemaal in de tuin kunt krijgen onder zulke weersomstandigheden.

Veel vinken, kepen, groenlingen, huismussen, kauwen, koolmezen, pimpelmezen, heggenmus, roodborst, spreeuwen, houtduiven, holenduif, turkse tortels en eksters".

uithetveld

Vogelaars die hun belevenissen uit het veld met ons willen delen.....

- Victor Retel Helmrich

Vogelrondje Rielse Heide e.o.

Vogelen is toch zoiets als jagen of vissen, tenminste zo ervaar ik dat steeds. Je gaat op pad en hoopt op een bijzondere "vangst". Dat hoeft niet perse een zeldzame soort te zijn maar toch, je wilt iets zien wat je blijft als vogelaar.

Zo had ik zondag 21 februari wel zin in een vogeltochtje op de fiets om te profiteren van het uitzonderlijke lenteweer na een week sneeuw en kou. Maar ja waar ga je heen in deze coronatijd? De angst om in de drukte terecht te komen van dagjesmensen in de natuurgebieden bracht me op het idee om maar eens een route te fietsen door de minder aantrekkelijke landbouwgebieden aan de westkant van Tilburg. Daar moet toch wel iets te zien zijn in deze tijd van het jaar dacht ik zo. Als een jager die zijn prooi tegen de wind in benadert besloot ik me zo door het gebied te verplaatsen dat ik zo veel als mogelijk de zon in de rug had. Met kijker en telescoop heb je dan een maximaal zicht om vogels te spotten, zeker op een wolkeloze dag als vandaag.

Ik vertrok ook laat in de middag in de hoop weinig mensen te zien en in de wetenschap dat vogels nu eenmaal in de ochtend én avonden het actiefst zijn.

Gilzerbaan

Ik fietste langs de "Kaaistoep" en door het "Stadsbos" richting Gilze, zag een blauwe reiger, bonte spechten en hoorde een zwarte specht. Op de Gilzerbaan gekomen zag ik veel mountainbikers op de paadjes door het bos. Voorbij de golfbaan nam ik een parallelweg naar de A58 en mijn oog viel op een fraai stukje landschap met een beekmeander, een faunatunnel en een zandwal waar een deur in zat: een vlermuizenkelder dacht ik meteen. Vreemd genoeg stond de deur op een kier. Ik glipte de donkere ruimte in en met de lamp op mijn smartphone kon ik genoeg zien. De kelder werd goed benut door vlinders die omgekeerd aan het plafond hingen. In de spleet van een steen zat een vlemuis in diepe winterslaap. De scherpe afscheiding tussen bruine rug en bijna witte buik was opvallend. Ik maakte een foto en kwam thuis bracht ik hem op franjestaart maar ik kan er naast zitten. Stil maar snel verliet ik de kelder weer omdat ik wist dat ik hier niet hoorde te zijn.

*Foto: Victor Retel Helmrich
Postzegelnatuur Gilze*

In het landbouwgebied

Na weer op de fiets te zijn gestapt stak ik de A58 over en kwam in het uitgestrekte landbouwgebied tussen Riel en Gilze terecht. Een deel ervan wordt Rielse Heide genoemd. In de beginjaren van onze vogelwerkgroep (1973-80) werd het gebied 's winters afgespeurd op roofvogels tijdens de toentertijd georganiseerde roofvogeltellingen. Het smelleken werd daar vaak gezien. In voorjaar en zomer was dit het gebied met redelijk veel weidevogels als grutto, Kievit en tureluur en slobeend een leuk gebied om

vogels te kijken. Het gebied was licht geaccidenteerd met veel vochtige en vaak blank staande stukken akker- en weiland. In de jaren 90 heeft de ruilverkaveling veel van dit moois om zeep geholpen, nu zijn alle glooiingen weg en ook weg zijn de bosjes, heggen en zandbanken waar boompiepers, geelgorzen, grasmussen, patrijzen en wulpen heel algemeen waren. Nu moeten ze het hebben van de laatste restjes ruigte in de bermen van de weg of langs een voederkuil langs de paar boerderijgebouwen die er staan. Aan de Schootjesbaan stond ik bij zo'n plek even stil en telde op een met vlier en braam begroeide zandhoop tientallen vinken, mussen en een paar geelgorzen. Dit soort bosjes zijn eilanden in een woestijn van raaigras en maisvelden in het huidige agrarische landschap. Net als ik wil wegfietsen vliegt de hele boel in een zwerm op. Vlak boven me zie ik een sperwer een uit de groep geïsoleerde vink najagen. De laatste voorkwam een vroege dood door zich in de kroon van een berk te laten vallen.

Langs de Goorweg

Ik fietste door om van de Schootjesbaan links de Goorweg in te slaan. Op dat punt staat een zand- en grinddepot van de gemeente Gilze. De ingang wordt gemarkeerd door hoge zandbergen. Een ervan was sinds jaren een met braamstruweel begroeide heuvel met aan een zijde steile wand. Het

*Foto: Victor Retel Helmrich
Sloot Goorweg*

was, net als de hierboven genoemde ruigte bij een voederkuil, een oase voor vogels in deze mais-graswoestijn. Kneu, roodborsttapuit en oeverzwaluwen broedden op deze zandberg met braam. Dit allemaal tot men vorig jaar besloot hier een strakke kale dijk van te maken, mooi symmetrisch t.o.v. de ingangspoort, zo van de tekentafel. Netjes, zo gezegd, maar wel een aderlating voor de natuur van ooit algemene soorten.

De naam Goorweg geeft al aan dat dit ooit een moerassig heidegebied moet zijn geweest. Hij staat ook op oude kaarten en is een lange ontsluitingsweg van dit ontginningslandschap van wat "woeste grond" werd genoemd en Rielse Heide heet. Ik fietste met de zon in de rug richting Riel. Dit gebied is dankzij de inzet van weidevogelbeschermers uit Gilze deels aangewezen als rustgebied en habitat voor weide- en akkervogels. Er zijn akkerranden en winterakkers aangelegd maar desondanks lopen de aantallen hier terug. Het viel me op dat ondanks de vele regen en sneeuw van de laatste weken de sloten aan de rechterkant van de weg allemaal droog stonden. Aan de linkerkant stond nog wat water en gelukkig zag ik op de weilanden aan die kant ook vogels zitten en rondvliegen. Er vloog een groep van 20 Kieviten en een groepje roeken, spreeuwen en meeuwen. In het weiland zat een roofvogel, ik vermoedde een buizerd. Toen ik mijn kijker erop wilde richten zag ik in mijn ooghoek, een vogel naderen. De wiekelende vlucht boven het weiland duidde meteen op een kiekendief; een blauwe, een mannetje. Laag boven de grond zocht hij naar prooi en even dook hij naar de roofvogel op de grond die onverstoorde bleef zitten. Ik volgde de kiekendief tot hij door de ondergaande zon niet meer te volgen was. Om de Kieviten van dichtbij te kunnen zien koos ik er voor het zandpad langs een voerakker in te

*Foto: Piet Munsterman
Blauwe kiekendief (m)*

Foto: Piet Munsterman
Goudplevier

fietsen. Ik zag dat de sloten hier hadden wél water hadden en ik voelde dat het pad moeilijker begaanbaar werd. Ik moest afstappen en dat bleek me goed uit te komen. Even verderop in wei op zat een groepje in elkaar gedoken vogels schichtig rond te kijken. Het bleken goudplevieren, acht stuks; ze zouden zijn opgevlogen als ik door was gefietst. Nu kon ik ze

goed bekijken en had zelfs de kans mijn telescoop in stelling te brengen. Prachtige vogels zijn het, hun grote donkere ogen en typische korte sprintjes zoals we die van plevieren kennen, vallen op. Ik besloot om te keren om ze niet verder te verstoren. Maar nu ik de telescoop toch had uitgeklapt kon ik nog even naar die roofvogel op de grond in het weiland kijken. Het bleek geen buizerd maar een slechtvalk, aan de gestreepte borst te zien een juveniel exemplaar. Wat deed dat beest daar al die tijd? Waarom zat hij daar zo stil? Ik hield hem in de kijker en zag iets wat het antwoord kon zijn. Hij begon schokkende bewegingen te maken met zijn kop. Nu zette ik hem in de telescoop en zag duidelijk dat hij kokhalzend een flinke braakbal uitspuwde. Dat had ik nog nooit eerder zo gezien.

Ik fietste over Riel terug naar huis en de zon was al onder toen ik het bordje Tilburg passeerde maar voelde me voldaan. Het was een rondje vogelen met een mooie buit aan waarnemingen.

U ontvangt deze Peregrijn omdat u in onze database bent opgenomen. Wij zullen uw privacy in ieder geval respecteren. Uw adres wordt alléén gebruikt voor deze nieuwsbrief. Mocht u hiertegen bezwaar hebben laat dat even weten.

**Spotten naar vogels is gewoon mogelijk.
Houdt wel de juiste richtlijnen in acht.**